

Zygmunt Ziątek

"Wkład Pawlikowskich w życie kulturalne ziemi przemyskiej", Mirosław Krajewski, Przemyśl 1969 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 13/38, 151

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ ŚMIGIELSKA Urszula: "Promień" pod sugestiami "Głosu".
W: Frace historycznoliterackie. Z historii i teorii literatury. Katowice 1969 s. 147-173.

Paralela między pierwszą powieścią Żeromskiego a ideologią publicystyki "Głosu" w latach 1886-1897, którego był on wiernym czytelnikiem, a potem współpracownikiem. Wywodzą się z niej zainteresowania społeczne Żeromskiego: położenie chłopów, zwłaszcza służby folwarcznej, skutki rozwoju wielkiego przemysłu powodującego upadek prowincji, rola prasy prowincjonalnej. Pozytywny bohater "Promienia" ilustruje wskazania "Głosu". Rola inteligencji w rozbudzeniu kulturalnym i społecznym prowincji. Prasa najskuteczniejszym środkiem. Od optymizmu "Głosu" różni "Promień" zawieszenie rozwiązania. Mimo rozstania z uwsteczniającym się pismem, z jego publicystyki wywodzi się bohater Żeromskiego - inteligent "idący w lud".

BP/38

Z.Z.

/II/ KRAJEWSKI Mirosław: Wkład Pawlikowskich w życie kulturalne ziemi przemyskiej. W: Z dziejów kultury i literatury Ziemi Przemyskiej. Przemyśl 1969 s. 321-344.

Szkic o galicyjskiej rodzinie Pawlikowskich, której kilka generacji zaktywizowało życie kulturalne i społeczne Lwowa, Krakowa i stworzyło trwałe dzieła literackie, muzyczne, teatralne; zasłużyło się też dla rozwoju przemysłu, rolnictwa, idei ochrony przyrody. Od r. 1809, osiedlenia się Józefa B. Pawlikowskiego w Medyce, gniczdzie rodzinnym pokoleń, do r. 1939 Pawlikowscy wywierali znaczny wpływ na życie kulturalne zaboru austriackiego. M.in. J. Gwalbert Pawlikowski - zbieracz dzieł sztuki; Konstanty - muzyk; Mieczysław - literat, polonista, agronom, twórca idei parków narodowych; Tadeusz - dyrektor teatru krakowskiego; Michał - poeta.

BP/38

Z.Z.